

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel.+370 70662008, faks.+370 70662000, el.p. aaa@aaa.am.lt, <http://gamta.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898.

UAB „Plungės darna“
S. Dariaus ir S. Girėno g. 23
90121 Plungė

2015-01-16
Į 2014-11-21

Nr. (15.9)-A4-382
Nr. 138/2014

Kopija
Adresatams pagal sąrašą

GALUTINĖ ATRANKOS IŠVADA DĖL SEDOS VANDENS MALŪNO REKONSTRUKCIJOS, ĮRENGIANT HIDROELEKTRINĘ IR UŽTVANKĄ, POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Peržiūrima atrankos išvada

Aplinkos apsaugos agentūros 2014-11-06 raštu Nr. (15.9)-A4-6936 priimta atrankos išvada dėl Sedos vandens malūno rekonstrukcijos, įrengiant hidroelektrinę ir užtvanką poveikio aplinkai vertinimo (toliau – Atrankos išvada). Pagal Atrankos išvadą planuojamai ūkinei veiklai poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

1¹. Kur, kada ir kokiose visuomenės informavimo priemonėse buvo paskelbta visuomenei apie Atsakingos institucijos priimtą atrankos išvadą, kuri persvarstoma

Apie priimtą Atrankos išvadą buvo paskelbta: laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2014-11-18), laikraštyje „Santarvė“ (2014-11-15), Mažeikių rajono savivaldybės administracijos skelbimų lentoje (2014-11-13), Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Sedos seniūnijos skelbimų lentoje (2014-11-14).

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

UAB „Plungės darna“, Vilniaus g. 1, 97129 Kretinga, tel. (8 445) 55 213, faks. (8 445) 55 211.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Sedos vandens malūno rekonstrukcija, įrengiant hidroelektrinę ir užtvanką.

Atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo atliekama vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 2 priedo 1.7 ir 3.6 punktais.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta

Telšių apskr., Mažeikių r. sav., Sedos sen., Sedos m.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Planuojamas hidroelektrinės įrengimas rekonstruojamame Sedos vandens malūne, kuris yra Sedos m., Vytauto g. prie Varduvos upės kilpos. Taip pat numatoma atstatyti buvusią Varduvos upės užtvanką bei tvenkinį. 1961 m. užtvanka išardyta vykdant melioracijos darbus, tvenkinio vanduo išleistas. Pagal Atrankos išvadai pateiktą informaciją buvę tvenkinio plotai šiuo metu yra užpelkėję, apaugę krūmynais. Vandens malūno pastatas yra avarinės būklės, išlikusi apardyta vandens pertekliaus pralaida, žemių užtvanka, vandens privedimo ir nuvedimo kanalai. Malūno turbinų kamera ir požeminė dalis patenkinamos būklės. Artimiausi gyvenamieji namai nuo vandens malūno nutolę 7-30 m atstumu.

Planuojama Sedos vandens malūno pastate įrengti 100 kW galios hidroelektrinę su dvejomis Kaplan tipo turbinomis. Žemės užtvanką ir vandens pertekliaus pralaidą numatoma rekonstruoti padidinant pralaidos ilgį iki 55-60 m žemės užtvankos sąskaita. Pertekliaus pralaidoje numatoma įrengti latakinių žuvitakį, pro kurį iš tvenkinio bus praleidžiamas gamtosauginis vandens

debitas į Varduvos upę. Vandens privedimo kanalo gelžbetoniniame latakė kiekvienai turbinai atskirai numatyta įrengti automatizuotus metalinius uždorius ir žuvų apsaugos grotas su 35 mm tarpais tarp strypų. Užtvankos slenksį numatyta įrengti iš akmenų betonu su antifiltraciniu ekranu ir apsaugine danga. Antifiltracinis ekranas turi būti įleistas į žemių užtvankos šlaitus. Slenksčio ir žemių užtvankos susijungimo vietos tvirtinamos akmenų betonu, slenksčio žemutinis bjefas tvirtinamas akmenų metiniu. Turbinų kameroje numatyta įrengti naują gelžbetoninę perdangą generatorių montavimui, turbinas montuoti senoje vietoje. Nuvedamąjį kanalą planuojama išvalyti, kanalo dugną ir šlaitus prie malūno pastato sutvirtinti akmenų grindiniu. Hidroelektrinę numatyta pajungti į elektros perdavimo tinklą per esamą transformatorinę pastotę.

Esamo vandens lygio nustatymui buvo atlikta niveliacija natūroje, darant hidromazgo toponuotauką ir atliekant hidrologinius tyrinėjimus 2012 m. Nustatyta dabartinė vandens lygio altitudė yra apie 108,50 m, o vandens lygio altitudė žemutiniame bjefe 106,00 m.

Atrankos išvadai pateiktoje informacijoje analizuojamos hidroelektrinės techninių rodiklių alternatyvos: 1 variantas su normaliai patvenktu vandens lygiu (toliau – NPL) NPL 108,00 m; 2 variantas su NPL 108,30 m; 3 variantas su NPL 108,50 m; 4 variantas su NPL 109,0 m ir nulinė alternatyva (veiklos nevykdymas). Atsižvelgiant į hidroelektrinės veikimui būtinus techninius parametrus pasirinktas tvenkinio variantas su NPL 109,0 m ir užtvankos rekonstrukcijos variantas su užtvankos pralaidos ilgiu 55-60 m, įrengiant 100 kW galios hidroelektrinės įrenginius. Poveikio aplinkai vertinimo atrankos dokumentuose išanalizuotas šios hidroelektrinės ir užtvankos įrengimo alternatyvos galimas poveikis aplinkai.

Planuojamas tvenkinio NPL – 109,0 m, plotas apie 15,26 ha. Į užliejamą plotą pagal VI „Registrų centras“ duomenis numatoma pateks UAB „Plungės darna“ priklausančių sklypų (kad. Nr. 6154/0002:207, 6154/0001:64) dalys (iki 96 %), taip pat privatiems asmenims priklausančių sklypų (kad. Nr. 6154/0001:97, 6154/0001:18, 6154/0001:32, 6154/0001:17, 6154/0002:177, 6154/0002:104, 6154/0002:174, 6154/0002:233, 6154/0002:211, 6154/0002:42, 6154/0002:166, 6154/0002:214, 6154/0002:217, 6154/0002:117, 6154/0002:205) ir valstybinės žemės sklypų pagal panaudos sutartis priklausančių Mažeikių rajono savivaldybei (kad. Nr. 6154/0001:95, 6154/0001:94) dalys (iki 39 proc.). Be to planuojama, kad bus užlieta Sedos m. žydu senųjų kapinių (unikalus kodas 26899) apsaugos zonos dalis ir Sedos miesto kultūros vertybės (unikalus kodas 17105) dalis. Į tvenkinio plotą gyvenamieji namai nepatenka. Siekiant išvengti žemės sklypų praradimo bei nuostolių žemės sklypų savininkams yra numatoma taikyti poveikio mažinimo (teritorijos aukščio pakėlimas arba pylimų formavimas) arba kompensacines priemones pagal susitarimus su žemės sklypų savininkais. Konkrečias technines priemones kiekviename iš žemės sklypų, kurie gali būti veikiami formuojamo tvenkinio vandens lygio, planuojama nustatyti rengiant hidroelektrinės ir tvenkinio įrengimo projektinę dokumentaciją.

Numatoma, kad hidroelektrinės eksploatacija nekeis šiuo metu nusistovėjusių vandens lygių upės vagoje žemiau vandens nuvedimo kanalo, nes numatoma vandens pralaida neturi uždorių ir veikia automatiškai, o į Varduvos upę žemiau vandens nuvedimo kanalo per pralaidą ir hidroelektrinę pateks visa tvenkinio prietaka. Be to, hidroelektrinės darbas neįtakos vandens lygio svyravimų Varduvos upėje ir tvenkinyje, pavasariniai ir rudeniniai potvyniai bus išlyginami, nes didžioji dalis upės vandens bus nukreipiama per hidroelektrinę. Užtvankos atkūrimo darbus numatyta vykdyti sausuoju metų periodu, pasibaigus žuvų neršto periodui.

Eksplatuojant hidroelektrinę atliekų nesusidarys. Rekonstrukcijos darbų metu susidariusios statybinės atliekos bus perduotos atliekas tvarkančioms įmonėms pagal sudarytas sutartis. Dėl planuojamos ūkinės veiklos numatoma iškirsti 40 medžių.

Vykiant rekonstrukcijos darbus numatomas laikinas vandens drumstumo padidėjimas dėl laikinų apsauginių pylimų įrengimo ir išardymo bei vykiant vandens privedimo ir nuvedimo kanalų valymo darbus.

Planuojamos ūkinės veiklos metu numatoma nuimti dirvožemio viršutinį sluoksnį, vėliau panaudoti teritorijos tvarkymui ir apželdinimui. Siekiant išvengti dirvožemio erozijos, numatyta, kad formuojamo tvenkinio krantuose gali būti reikalingas krantų tvirtinimas arba teritorijos lygio

pakėlimas ties Sedos m. senosiomis žydu kapinėmis bei ties tvenkiniu besiribojančiais žemės sklypais.

Malūnas ir jo priklausiniai įrašyti į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą (unikalus kodas 15982). Žemės sklypai, kuriuose numatomas užtvankos atstatymas bei dalis tvenkinio ploto patenka į kultūros vertybės – Sedos miesto teritoriją (unikalus kodas 17105). Numatoma užlieti teritorija ribojasi su kultūros vertybe – Sedos miesto žydu senosiomis kapinėmis (unikalus kodas 26899). Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas su Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos 2011-10-19 sudarė Nekilnojamojo kultūros paveldo objekto apsaugos sutartį Nr. AS-07.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Planuojama ūkinė veikla nesusijusi su Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijomis bei artima jų aplinka, kadangi planuojamos ūkinės veiklos vieta nuo artimiausios buveinių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – BAST) – Varduvos upės yra nutolusi apie 1,5 km atstumu, nuo artimiausios paukščių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – PAST) – Plinkšių miškas yra nutolusi apie 2,0 km atstumu. Pagal Atrankos išvadai pateiktą informaciją poveikis Varduvos upės žemiau hidroelektrinės hidrologiniam režimui dėl planuojamos ūkinės veiklos nenumatomas. Tarp planuojamos ūkinės veiklos vietos ir BAST bei PAST yra Sedos gyvenvietė, vietinės reikšmės keliai. Dėl šių priežasčių poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos neturės.

6. Kas ir dėl kokių priežasčių pateikė motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą

Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas UAB „Plungės darna“ 2014 m. lapkričio 21 d. raštu Nr. 138/2014 pateikė prašymą persvarstyti Atrankos išvadą. Pagrindiniai rašte nurodyti motyvai:

- UAB „Plungės darna“ 2014-11-17 kreipėsi į Kultūros paveldo departamentą dėl išvados apie galimą poveikį gretimybėse esančioms kultūros vertybėms;

- UAB „Plungės darna“ 2014-11-19 dalyvavo pasitarime su Mažeikių rajono savivaldybės atstovais ir susitarė dėl projekto įgyvendinimo veiksmų sekos;

- UAB „Plungės darna“ mano, kad turėdama techninius projektus ir derindama svarbiausius klausimus su suinteresuotomis institucijomis (Mažeikių rajono savivaldybe, Kultūros paveldo departamentu, Sedos seniūnija ir kt.) bei gyventojais, tinkamai išspręs visus klausimus tolimesniuose veiklos planavimo ir vystymo etapuose.

7. Poveikio aplinkai vertinimo dalyviai, kurie dalyvavo peržiūrint atrankos išvadą

Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjo VŠĮ Pajūrio tyrimų ir planavimo instituto atstovas Saulius Gulbinskas, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos atstovai Romaldas Paradnikas, Daiva Štakonaitė, Algirdas Grinkevičius, Zigmantas Kristutis, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių teritorinis padalinio atstovas Antanas Eičas, Aplinkos apsaugos agentūros atstovai Milda Račienė, Gintautas Sabas, Daiva Lukošienė.

Telšių visuomenės sveikatos centras 2015-01-08 raštu Nr. IS-18 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo atrankos išvados persvarstymo“ informavo, kad Telšių visuomenės sveikatos centras pritaria Aplinkos apsaugos agentūros motyvams, kuriais remiantis buvo priimta Atrankos išvada, ir priimtai Atrankos išvadai, kad Sedos vandens malūno rekonstrukcijai, įrengiant hidroelektrinę ir užtvanką, poveikio aplinkai vertinimas privalomas ir nurodė, kad atstovai Atrankos išvados persvarstyme nedalyvaus.

Telšių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdyba 2015-01-12 raštu Nr. 3-24(10.1) „Dėl poveikio aplinkai vertinimo atrankos išvados persvarstymo“ informavo, kad Atrankos išvados persvarstyme nedalyvaus ir nepateikė prieštaravimų priimtai Atrankos išvadai.

Mažeikių rajono savivaldybės administracija 2015-01-07 raštu Nr. R8-2.28-63 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo atrankos išvados persvarstymo“ informavo, kad planuojamai ūkinei veiklai poveikio aplinkai vertinimas privalomas. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos atstovai posėdžio metu informavo, kad Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-12-18 įsakymu Nr. A1-3146 „Dėl ekstremalios situacijos Sedos mieste paskelbimo“ šiuo metu paskelbta ekstremali situacija Sedos mieste. Vandens lygis šiuo metu yra pakilęs iki 108,73 m. Dėl

tokio aukšto vandens lygio yra užlieti gyventojų sklypai, gyvenamųjų namų kiemai. Taip pat informavo, kad Mažeikių rajono savivaldybės administracija nėra susitarusi su UAB „Plungės darna“ dėl projekto įgyvendinimo veiksmų sekos, kaip teigiama UAB „Plungės darna“ prašyme persvarstyti Atrankos išvadą.

Atrankos išvados persvarstymo posėdis įvyko 2015 m. sausio 13 d. 11 val. Aplinkos apsaugos agentūroje, adresu A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius.

Posėdžio metu nutarta:

– Poveikio aplinkai vertinimo subjektai Mažeikių rajono savivaldybės administracija, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių teritorinis padalinys, Telšių visuomenės sveikatos centras ir poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas VšĮ Pajūrio tyrimų ir planavimo institutas pritarė Aplinkos apsaugos agentūros priimtai Atrankos išvadai, kad UAB „Plungės darna“ planuojamai ūkinei veiklai – Sedos vandens malūno rekonstrukcijai, įrengiant hidroelektrinę ir užtvanką – poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

– Aplinkos apsaugos agentūra, atsižvelgdama į poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyvių pateiktas išvadas, priims galutinę atrankos išvadą.

Posėdžio protokolai pasirašyti 2015 m. sausio 16 d., protokolo Nr. A7-3.

8. Pastabos ir pasiūlymai

Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas, vadovaudamasis Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“, apie priimtą galutinę atrankos išvadą turi informuoti visuomenę ir raštu informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą apie atliktą visuomenės supažindinimą.

9. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant galutinę atrankos išvadą:

9.1. Pagal Atrankos išvadai pateiktą informaciją planuojamas 10 kW didesnis hidroelektrinės galingumas ir 0,5 m didesnis normaliai patvenktas vandens lygis tvenkinyje lyginant su informacija pagal kurią Aplinkos apsaugos agentūra 2012-08-24 raštu Nr. (2.6)-A4-2759 „Atrankos išvada dėl Sedos malūno hidrojėgainės ir užtvankos įrengimo poveikio aplinkai vertinimo“ priėmė atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo: planuojamai ūkinei veiklai, Sedos malūno hidrojėgainės ir užtvankos įrengimas, poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

9.2. Pagal Atrankos išvadai pateiktą informaciją dėl naujo tvenkinio įrengimo į užliejamą plotą pateks privatiems asmenims priklausančių sklypų dalys. Atsižvelgiant į galimą planuojamos ūkinės veiklos poveikį materialinėms vertybėms turi būti atliktas išsamus planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas, numatytos konkrečios poveikio aplinkai mažinimo ar kompensavimo priemonės dėl užliejamų teritorijų.

9.3. Atsižvelgiant į tai, kad dėl naujo vandens telkinio įrengimo kitų asmenų nuosavybei bus nustatyti veiklos apribojimai, poveikio aplinkai vertinimo metu turi būti detalai įvertintas ir pristatytas visuomenei planuojamos ūkinės veiklos socialinis – ekonominis poveikis.

9.4. Ūkinė veikla planuojama Sedos mieste, tankiai apgyvendintoje teritorijoje. Atsižvelgiant į vietovės, kurią planuojama ūkinė veikla gali paveikti, jautrumą, poveikio aplinkai vertinimo metu turi būti detalai įvertintas galimas poveikis aplinkai potvynių metu.

9.5. Atrankos išvados persvarstymo posėdžio metu Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių teritorinio padalinio atstovas pateikė išvadą, kad galimas planuojamos ūkinės veiklos neigiamas poveikis nekiliojamai kultūros vertybei Sedos miesto senosioms žydų kapinėms, todėl poveikio aplinkai vertinimas kultūros paveldo aspektu yra privalomas.

9.6. Mažeikių rajono savivaldybės administracija Atrankos išvados persvarstymo posėdžio metu ir 2015-01-07 raštu Nr. R8-2.28-63 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo atrankos išvados persvarstymo“ pateikė išvadą, kad planuojamai ūkinei veiklai poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

9.7. Telšių visuomenės sveikatos centras 2015-01-08 raštu Nr. IS-18 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo atrankos išvados persvarstymo“ informavo, kad Telšių visuomenės sveikatos centras pritaria Aplinkos apsaugos agentūros motyvams, kuriais remiantis buvo priimta Atrankos

išvada, ir priimtai Atrankos išvadai, kad Sedos vandens malūno rekonstrukcijai, įrengiant hidroelektrinę ir užtvanką, poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

10. Priimta galutinė atrankos išvada

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 13 dalimi, priimta galutinė atrankos išvada: planuojamai ūkinei veiklai – Sedos vandens malūno rekonstrukcijai, įrengiant hidroelektrinę ir užtvanką – poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

Jūs turite teisę apskusti šią galutinę atrankos išvadą Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius) per vieną mėnesį nuo šios galutinės atrankos išvados įteikimo Jums dienos.

Direktore

Aldona Margerienė

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS 2015-01-16
ADRESATŲ SĄRAŠAS

RAŠTO NR. (15.9)-A4- 382

VšĮ Pajūrio tyrimų ir planavimo institutui

H. Manto g. 84, 92294 Klaipėda

El. p. info@corpi.lt

Mažeikių rajono savivaldybės administracijai

Laisvės g. 8, 89223 Mažeikiai

El. p. savivaldybe@mazeikiai.lt

Telšių visuomenės sveikatos centrui

J. Biliūno g. 3, 87317 Telšiai

El. p. info@telsiuvsc.sam.lt

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos

Telšių teritoriniam padaliniui

Gėlių g. 1, 87111 Telšiai

El. p. telsiai@heritage.lt

Telšių apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai

Žemaitės g. 22A/Birutės g. 11, 87133 Telšiai

El. p. telsiai.pgv@vpgt.lt

Žiniai:

Aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentui